

Šķiršanās

Elders Dalins H. Oukss
no Divpadsmiit apustuļu kvoruma

Labām laulībām nav nepieciešams pilnīgs vīrietis vai pilnīga sieviete. Nepieciešams ir tikai vīrietis un sieviete, kas ir apņēmušies tiekties uz pilnību kopā.

Esmu jutis iedvesmu runāt par šķiršanos. Šī ir jūtīga tēma, jo tā izraisa ļoti spēcīgas emocijas cilvēkiem, kurus tā ir skārusi dažādos veidos. Daži uzskata sevi vai savus mīļotos par šķiršanās upuriem. Cita uzskata sevi par ieguvējiem no tās. Daži uzskata, ka šķiršanās norāda uz neveiksmi. Citi uzskata to par nepieciešamu izbēgšanas lūku no laulības. Lielākā vai mazākā mērā, šķiršanās ir skārusi vairākumu ģimeņu Baznīcā.

Neatkarīgi no jūsu perspektīvas, lūdzu, uzklauset, kad es cenšos nepārprotami runāt par šķiršanās sekām attiecībā uz mūžīgā ģimenes attiecībām, pēc kurām mēs tiecamies saskaņā ar evaņģēlija ieceri. Es runāju par to dēļ bažām, tomēr ar cerību.

I.

Mēs dzīvojam pasaulē, kurā pat laulību koncepcija ir apdraudēta un kurā šķiršanās ir ikdienišķa parādība.

Koncepcija par to, ka sabiedrības interesēs ir saglabāt laulības vispārējam labumam, kā arī laulāto un viņu bērnu labumam, daudziem tiek aizstāta ar ideju, ka laulības ir privātas labprātīgas attiecības starp pieaugušajiem, kuras var izbeigt pēc viena no viņiem gribas.¹

Nācijas, kurām nav bijis likuma par šķiršanos, ir to pieņēmušas, un lielākā daļa nāciju, kuras atļauj šķiršanos, ir padarījušas šķiršanās procesu vienkāršāku. Diemžēl saskaņā ar tagadējiem likumiem, kas atļauj bez kāda vainošanas izbeigt laulību, pārraut laulības attiecības ar nevēlamu laulāto ir pat vieglāk, nekā pārraut darba attiecības ar nevēlamu darbinieku. Daži pat pirmās laulības dēvē par “uzkodu laulībām,” līdzīgi kā mazu dzīvokli, ko kāds izmanto, lai pēc kāda laika pārvāktos uz citu.

Koncepcijas, ka laulības ir patstāvīgas un dārgas, atmešanai ir tālejošas sekas. Ietekmējušies no savu vecāku šķiršanās vai no populāra uzskata, ka laulības ir kā bumba ar ķēdi, kas traucē personiskajam piepildījumam, daži jauni cilvēki izvairās no laulībām. Daudzi, kas laulājas, neuzņemas pilnīgas saistības, gatavi bēgt, sastopoties ar pirmajiem nopietnajiem izaicinājumiem.

Pretstatā, mūsdienu pravieši ir brīdinājuši, ka laulības uzskatīšana par “vienkāršu līgumu, kuru var noslēgt pēc patikas ... un pārraut pie pirmajām grūtībām ... ir ļaunums, kas pelna nopietnu nosodījumu,”² it īpaši, ja no tā cieš bērni.

Senajos laikos un saskaņā ar cilšu likumiem dažās valstīs, kur mums šodien ir Baznīcas locekļi, vīriešiem ir atļauts izšķirties no savām sievām nenozīmīgu iemeslu dēļ. Šāda netaisnīgu sieviešu apspiešanu nosodīja Glābējs, paziņojot:

"Mozus jums atļāva šķirties no savām sievietēm jūsu cietsirdības dēļ, bet no iesākuma tas tā nav bijis.

Bet Es jums saku: kas no savas sievas šķiras, ja ne netiklības dēļ, un prec citu, tas pārkāpj laulību; un, kas atšķirtu prec, tas pārkāpj laulību." (Mateja 19:8–9)

Tās laulības, kas nepieciešamas paaugstināšanai — mūžīgas laika ziņā un pēc Dieva līdzības kvalitātes ziņā — neparedz šķiršanos. Tā Kunga tempļos pāri tiek laulāti uz visu mūžību. Taču dažas laulības neprogresē šī ideāla virzienā. Dēļ "[mūsu] siržu nocietināšanas" Tas Kungs šobrīd neīsteno šī celestiālā standarta sekas. Viņš atļauj šķirtiem cilvēkiem precēties vēlreiz bez netikumības traipa, ko paredz augstākais likums. Ja vien šis šķīries Baznīcas loceklis nav iesaistīts smagā grēkā, viņš vai viņa var iegūt tiesības saņemt tempļa rekomendāciju uz tiem pašiem cienīguma standartiem, kas attiecas uz citiem Baznīcas locekļiem.

II.

Ir daudz labu Baznīcas locekļu, kuri ir šķīrušies. Vispirms es uzrunāšu viņus. Mēs zinām, ka daudzi no jums ir nevainīgi upuri — Baznīcas locekļi, kuru agrākie laulātie daudzkārtīgi nodeva svētās derības, pameta novārtā vai atteicās pildīt laulības pienākumus ilgāku laiku. Tiem Baznīcas locekļiem, kuriem ir pāri nodarīts šādā veidā, ir tieša pieredze par apstākļiem, kas ir vēl ļaunāki par šķiršanos.

Kad laulība ir nedzīva tādā mērā, kad nav vairs cerības par tās atdzīvināšanu, ir nepieciešami līdzekļi, lai to izbeigtu. Es esmu redzējis tā piemērus Filipīnās. Divas dienas pēc tempļa laulībām vīrs pameta savu jauno sievieti, un par viņu nav nekas dzirdēts jau vairāk kā 10 gadus. Kāda precēta sieviete nokārtoja šķiršanos citā valstī, bet viņas vīrs, kurš palika uz vietas, joprojām ir precējies saskaņā ar Filipīnas likumiem. Tā kā šajā valstī likums neparedz iespēju izšķirties, šiem nevainīgajiem pamestajiem upuriem nav iespēju mainīt savu precētas personas statusu un turpināt dzīvot pilnvērtīgu dzīvi.

Mēs zinām, ka daži lūkojās uz savu šķiršanos ar nožēlu par daļēji vai pārsvarā savu vainu, kas veicināja šķiršanos. Visi, kas ir piedzīvojuši šķiršanos, zina tās sāpes, nepieciešamo dziedinošo spēku un cerību, kas nāk dēļ Izpirkšanas. Tas dziedinošais spēks un cerība ir viņiem un arī viņu bērniem.

III.

Tagad es uzrunāšu precētos Baznīcas locekļus, īpaši tos, kas apsver šķiršanās iespēju. Es mudinu jūs un tos, kas dod jums padomus, ņemot vērā to, ka īstenībā grēku nožēlošana, nevis šķiršanās var atrisināt vairumu laulības problēmu. Bieži iemesls nav raksturu nesaderība, bet egoisms. Pirmais solis nav norobežošanās, bet gan reformācija. Šķiršanās nav universāls risinājums, un tā bieži rada ilglaicīgas sirdssāpes. Apjomīgi starptautiskie pētījumi par laimes līmeni pirms un pēc „galvenajiem dzīves notikumiem” atklāja, ka vairums cilvēku ir daudz veiksmīgāki savas laimes līmeņa atjaunošanā pēc laulātā nāves nekā pēc šķiršanās.³ Laulātie, kas cer, ka šķiršanās atrisinās konfliktus, bieži saprot, ka šķiršanās tikai padziļina tos, jo sarežģījumi, kas seko pēc šķiršanās — it īpaši, ja laulībā ir bērni — rada jaunus konfliktus.

Domājiet vispirms par bērniem. Dēļ tā, ka šķiršanās nodala bērnu intereses no viņu vecāku interesēm, bērni ir pirmie upuri. Ģimenes dzīves pētnieki māca mūs, ka visnozīmīgākais bērnu labklājības un pašsajūtas pasliktināšanās iemesls ir laulības pavājināšanās, jo ģimenes nestabilitāte samazina vecāku nodošanos bērniem.³ Mēs zinām, ka bērniem, kuri pēc šķiršanās ir auguši mājās tikai ar vienu vecāku, ir daudz augstāks risks attiecībā uz nodošanos alkoholam, narkotikām, seksuālām problēmām, sliktām sekmēm skolā un daudzām citām negatīvām sekām.⁴

Pārim ar nopietnām laulības problēmām ir jādodas pie bīskapa. Kā Tā Kunga soģis, viņš dos padomu un iespējams pat disciplinēs, kas veicinās atveseļošanos.

Bīskapi nedod padomu Baznīcas locekļiem šķirties, bet viņi var palīdzēt Baznīcas locekļiem apzināties viņu lēmumu sekas. Saskaņā ar Tā Kunga likumu laulības līdzīgi kā cilvēka dzīve ir dārga un dzīva lieta. Ja mūsu ķermeņi ir slimi, mēs mēģinām tos izārstēt. Mēs nepadodamies. Kamēr vēl vien ir kādas izredzes turpināt dzīvot, mēs meklējam dziedināšanu atkal un atkal. Tāpat tam būtu jābūt arī ar mūsu laulībām, un, ja mēs Viņu meklējam, Tas Kungs mums palīdzēs un dziedinās mūs.

Pēdējo Dienu Svēto laulātajiem būtu jādara viss, kas ir viņu spēkos, lai saglabātu savas laulības. Viņiem ir jāseko laulības bagātināšanas padomam, kas atrodams Augstākā Prezidija vēstījumā 2007. gada aprīļa žurnālā.⁵ Lai izvairītos no tā saucamās “raksturu nesaderības”, viņiem ir jābūt labākajiem draugiem, laipniem un uzmanīgiem, iejūtīgiem pret otra vajadzībām, vienmēr cenšoties padarīt vienam otru laimīgu. Viņiem ir jābūt partneriem attiecībā uz ģimenes finansēm, kopā strādājot ar savām vēlmēm attiecībā uz laicīgiem jautājumiem.

Protams, var būt laiks, kad viens no laulātajiem pakļūp, un otrs ir ievainots un sāpināts. Kad tas notiek, tam, kuram ir nodarīts pāri, ir jāsalīdzina šī brīža vilšanās ar to labo, kas bijis pagātnē un gaišajām nākotnes iespējām.

Neglabājiet kā dārgumus pagātnes pāridarījumus, atgādinot par tiem atkal un atkal. Laulības attiecībās otra tirdīšana ir iznīcinoša, piedošana ir dievišķa (skat. M&D 64:9–10). Lūdziet Tā Kunga Gara vadību, lai piedotu pāridarījumus (kā to mums nupat mācīja prezidents Fausts), lai pārvarētu nepilnības un stiprinātu attiecības.

Ja jūs jau esat nolaidušies līdz stāvoklim, kad par laulību vairs liecina tikai vārds, lūdzu, sadodieties rokās, nostāieties uz ceļiem un pazemīgi lūdziet pēc palīdzības un dziedinošā Izpiršanas spēka. Jūsu pazemīgais un vienotais lūgums vedīs jūs tuvāk Tam Kungam, kā arī viens otram un palīdzēs jums grūtajā kāpienā atpakaļ uz laulības harmoniju.

Padomājiet par kāda gudra bīskapa, kuram ir liela pieredze, sniedzot padomus Baznīcas locekļiem ar laulības problēmām, novērojumiem. Runājot par tiem, kas tomēr izšķīrās, viņš teica:

„Kā likums, katrs pāris vai indivīds teica, ka viņi apzinās, ka šķiršanās nav laba lieta, tomēr viņi visi uzstāja, ka viņu situācija ir atšķirīga.

Kā likums, viņi koncentrējās uz sava laulātā kļūdām un tikai nedaudz atbildības attiecināja uz savu pašu rīcību. Sazināšanās bija izgaisusi.

Kā likums, viņi skatījās atpakaļ, nevēloties pagātnes bagāžu atstāt ceļa malā un doties tālāk.

Daļā gadījumu runa bija par nopietnu grēku, tomēr biežāk viņi vienkārši bija pārstājuši mīlēt, sakot “viņš vairs neapmierina manas vajadzības” vai “viņa ir mainījies”.

Visi bija norūpējušies par šķiršanās sekām uz bērniem, tomēr vienmēr secinājums bija: būs vēl sliktāk viņiem, ka mēs būsime kopā, bet konfliktēsime.”

Pretstatā, pāri, kas sekoja bīskapa padomam un palika kopā, padarīja savu laulību vēl stiprāku. Tāds atradums sākās ar savstarpēju apņemšanos ievērot baušļus, turpināt aktīvi apmeklēt Baznīcu, lasīt Svētos Rakstus un lūgt, kā arī strādāt ar savām nepilnībām. Viņi “atpazīna Izpirkšanas spēku un svarīgumu savā un sava laulātā dzīvē,” un “viņi bija pacietīgi un mēģināja atkal un atkal”. Kad pāri, kuriem viņš deva padomu, ņēma vērā ieteikumus, nožēlojot grēkus un strādājot pie laulības saglabāšanas, šis bīskaps apgalvo, ka “dziedināšana tika saņemta 100% gadījumu”.

Pat tiem, kas uzskata, ka viņu laulātais ir vainīgs pilnībā, nevajadzētu rīkoties pārsteidzīgi. Kāds pētījums atklāja, ka “nav atrodamas pierādījumi tam, ka šķiršanās vai atsevišķa dzīvošana parasti padarītu pieaugušos laimīgākus kā palikšana nelaimīgā laulībā”. Divi no trīs pieaugušajiem, kas bija nelaimīgi laulībā un kas izvairījās no šķiršanās, piecus gadus vēlāk apgalvoja, ka viņi ir laimīgi savā laulībā.⁶ Kāda sieviete, kas neatlaidīgi centās saglabāt nepanesamas laulības daudzus gadus, līdz bērni bija pieauguši, paskaidroja — mans vīrs, es un Tas Kungs. Es pateicu sev, ka, ja vismaz divi no mums paliks kopā, mēs to varēsim saglabāt.”

Cerības spēks, kas redzams šajos piemēros, dažkārt vainagojas ar grēku nožēlošanu un pārmaiņām, bet dažkārt ne. Individuālie apstākļi var būt ļoti atšķirīgi. Mēs nevaram kontrolēt un mēs neesam atbildīgi par citu cilvēku izvēli, pat, ja tā iespaido mūs tik sāpīgi. Es esmu pārliecināts, ka Tas Kungs mīl un svētī vīrus un sievas, kuru mīloši cenšas palīdzēt laulātajam, kas cīnās ar tādām smagām problēmām kā pornogrāfija vai citas atkarību izraisošas nodarbes, vai arī ar bērībā piedzīvotas vardarbības ilgstošajām sekām.

Neatkarīgi no rezultāta un no tā, cik smaga ir jūsu pieredze, jums ir apsoliājums, ka jums netiks liegtas mūžīgās ģimenes attiecību svētības, ja jūs mīlat To Kungu, turat Viņa baušļus un vienkārši dariet labāko, ko jūs varat. Kad jaunais Jēkabs piedzīvoja “ciešanas un daudz bēdu” dēļ citiem savas ģimenes locekļiem, tēvs Lehijs iedrošināja viņu: „Tu zini Dieva diženumu; un Viņš iesvētīs tavas bēdas tev par labumu” (2. Nefija 2:2). Līdzīgi apustulis Pāvils iedrošināja mūs, ka „tiem, kas mīl Dievu, visas lietas nāk par labu” (Romiešiem 8:28).

IV.

Noslēgumā es uzrunāšu tos, kas domā par laulībām. Labākais veids, kā izvairīties no šķiršanās no neuzticīga, vardarbīga vai neatbalstoša laulātā, ir izvairīties no laulāšanās ar tādu cilvēku. Ja jūs vēlaties labi apprecēties, noskaidrojiet visu labi. Iepazīšanās pasākumos vai apmainoties ar informāciju caur internetu nav pietiekošs pamats laulībām. Nepieciešami randiņi, kuriem seko uzmanīga, pārdomāta un pamatīga draudzība un uzmanības apliecinājumi ar mērķi noslēgt laulību. It jābūt pietiekošām iespējām saskarties ar perspektīvā laulātā rīcību dažādos apstākļos. Līgavai un līgavainim ir

jāuzzina viss iespējamais par cilvēku, ar kuru drīzumā tiks noslēgta laulība, un viņa ģimeni. Visā šajā mums ir jāsaprot, ka labām laulībām nav nepieciešams pilnīgs vīrietis vai pilnīga sieviete. Nepieciešams ir tikai vīrietis un sieviete, kas ir apņēmušies tiekties uz pilnību kopā.

Prezidents Spensers V. Kimbals mācīja: "Diviem cilvēkiem, kas tuvojas laulības altārim, ir jāsaprot, ka, lai sasniegtu laimīgu laulību, uz ko tie cer, viņiem ir jāapzinās, ka laulības ... nozīmē upurēšanos, dalīšanos un pat daļēju atteikšanos no savām personiskajām brīvībām. Tas nozīmē arī ilgu, grūtu ekonomēšanu. Tas nozīmē bērnus un jaunas finansiālas saistības, kalpošanas nastas, rūpes un raizēšanās nastas, bet arī tas nozīmē visdziļākās un vispatīkamākās emocijas."⁷

No personiskās pieredzes es liecinu par to, cik patīkama ir laulība un ģimenes dzīve, kuru vēstījums „Ģimene” apraksta kā dibinātu uz vīra un sievas “svētu pienākumu mīlēt vienam otru, savus bērnus un rūpēties par viņiem”, un uz “Jēzus Kristus mācībām.”⁸ Es liecinu par Viņu kā mūsu Glābēju un lūdzu Viņa Vārdā par visiem, kas tiecas pēc augstākajām mūžīgās ģimenes svētībām, Jēzus Kristus Vārdā, āmen.

ATSAUCES

1. Skat. Bruce C. Hafen, *Covenant Hearts* (2005), 37–39; Allan Carlson, *Fractured Generations* (2005), 1–13; Bryce Christensen, *Divided We Fall* (2006), 44–45.
2. David O. McKay, Conference Report, 1969. g. apr., 8–9; vai “Structure of the Home Threatened by Irresponsibility and Divorce,” *Improvement Era*, 1969. g. jūn., 5.
3. Richard E. Lucas, “Adaptation and the Set-Point Model of Subjective Well-Being: Does Happiness Change after Major Life Events?” *Current Directions in Psychological Science*, 2007. g. apr., pieejams www.psychologicalscience.org.
4. Skat. Jean Bethke Elshtain and David Popenoe, *Marriage in America* (1995), citēts Bruce C. Hafen, “Marriage and the State's Legal Posture toward the Family,” *Vital Speeches of the Day*, 1995. g. 15. okt., 18; skat. arī *Marriage and the Public Good: Ten Principles* (2006), 24.
5. Džeimss E. Fausts, “Laulības bagātināšana,” *Liahona*, 2007. g. apr., 2–6.
6. Linda J. Waite un citi, *Does Divorce Make People Happy? Findings from a Study of Unhappy Marriages* (Institute for American Values, 2002), 6; skat. arī pētījumu, kas citēti *Marriage and the Law: A Statement of Principles* (Institute for American Values, 2006), 21.
7. *Teachings of Presidents of the Church: Spencer W. Kimball* (2006), 194.
8. “The Family: A Proclamation to the World,” *Liahona*, 2004. g. okt., 49.